

Kulturdepartementet
Boks 8030
Dep 0030 OSLO

Oslo, 5. januar 2015

HØRINGSSVAR – FORSLAG TIL ENDRINGER I LOTTERIREGELVERKET

Vi viser til forslag til endringer i lotteriregelverket samt medfølgende høringsnotat med referanse 14/4341, datert 15.10.2014, og takker for muligheten til å gi våre innspill.

Innledning

Vårt utgangspunkt for dette innspillet er Sundvollen-plattformen som sier følgende: «Regjeringen vil støtte opprettelsen av flere ikke vanedannende lotterikonsepter som kan styrke frivilligheten, forutsatt at de ikke utfordrer EU-unntaket vi har fått for vårt spillmonopol. De store humanitære organisasjonene skal prioriteres.»

I dag er følgende humanitære organisasjoner, miljøorganisasjoner og menneskerettighetsorganisasjoner med i en gruppering som har støttet opprettelsen av Postkodelotteriet i Norge: WWF, SOS-barnebyer, UNICEF, Amnesty, Greenpeace, Regnskogsfondet, Leger uten grenser, Framtiden i våre hender, Care, Plan Norge, Strømmestiftelsen.

Framtiden i våre hender er særlig kritiske til følgende elementer i Kulturdepartementets høringsforslag:

1. At det er satt et omsetningstak på kr 300 mill, jfr §7.4
2. Begrensninger på markedsføringstiltak – særlig i oppstartsfase, jfr §7a
3. Utelukkelse av visse formål, jfr §7.1

Konsekvensen av de svært begrensende kravene som stilles i Departementets høringsnotat vil etter vårt syn være at landsdekkende, omfattende lotterier ikke vil bli etablert i Norge.

Framtiden i våre hender er dermed en av 11 organisasjoner som mener at regjeringen er i ferd med å begå et alvorlig løftebrudd. Vi er solide organisasjoner med dokumenterte resultater. Mange av oss mottar også midler over statsbudsjettet. Men både for Framtiden i våre hender og for de andre organisasjonene er det likevel midlene fra private sektor som er bærebjelken. Dette er både frie midler og midler som er bundet til prosjekter eller tiltak. Det er imidlertid spesielt viktig å styrke den frie finansieringen, fordi det gir oss større spillerom til å prioritere de sakene som er langsiktige og viktige. Frie midler gir oss større mulighet til å øve innflytelse uavhengig av andre interesser, enten det er næringslivet, offentlige myndigheter eller andre organisasjon og grupperinger med andre interesser. Derfor er det ingen tvil om at vår innsats ville blitt styrket vesentlig dersom regjeringen ga muligheten til etableringen av flere ikke vanedannende spillkonsepter, slik de har lovet. Vi forstår ikke hvorfor regjeringen i sitt fremlagte forslag til lotteriforskrift i praksis ønsker å forhindre at dette skal skje.

Framtiden
i våre hender

Hva kan Postkodelotteriet bidra til?

Arbeidet som utføres av de 11 organisasjonene gagnar mange hundretusener av mennesker, det gagnar verdens klima, klodens dyre- og planteliv, kvinners rettigheter, barns helse, tilgang på skole, utdanning, trygghet, ren luft og en bærekraftig framtid.

Regjeringen har som sagt lovet at den vil støtte opprettelsen av flere ikke-vanedannende lotterikonsepter som kan styrke frivilligheten. Også kulturminister Torhild Widvey har vært positiv til Postkodelotteriet. I Stortinget tidligere i år sa hun at hun ønsket å "åpne opp for en viss liberalisering for å tillate at Postkodelotteriet får anledning til å være til stede i Norge", fordi "at vi tror og mener at det vil bidra til at det blir flere midler til de frivilliges organisasjoner". Både denne og den forrige regjeringen har uttrykt et ønske om at organisasjoner som oss må bli mindre avhengige av offentlige midler. Det ønsket deler vi. Å tillate et nytt lotteri som potensielt kan sikre mange titalls millioner kroner til frivillige organisasjoners formål ville ført til at ønsket langt på vei ble oppfylt.

Det foreslåtte omsetningstaket på 300 millioner for nye lotterikonsepter settes etter vårt syn så lavt at det i praksis vil være umulig for nye lotterier å etablere seg. Til sammenlikning har Norsk Tipping en omsetning på 21 milliarder kroner. Å etablere et nytt lotterikonsept krever betydelige investeringer, og en mye høyere omsetningsramme enn det regjeringen nå foreslår. Derfor betyr dette forslaget fra regjeringen i praksis nei til nye lotterier.

Postkodelotteriet er et abonnementsbasert lotteri som i dag er etablert både i Sverige, Nederland og Storbritannia, og som er verdens nest største private bidragsyter til frivillige organisasjoner. Siden oppstarten i 1989 har Postkodelotteriet i de tre landene donert mer enn 40 milliarder kroner til frivillige organisasjoner. Bare i Sverige ble over en milliard kroner fordelt på en rekke organisasjoner og tiltak i 2013. Mottagerne kommer til å bli flere etterhvert som lotteriet vokser, og i Sverige deles det nå ut midler til 44 organisasjoner.

Når vi dessuten vet at Lotteritilsynet anbefaler oppstart av Postkodelotteriet, er dette uforståelig at regjeringen i praksis ikke vil åpne for at lotteriet får starte.

Postkodelotteriet vil for Framtiden i våre hender bety at vi kan øke innsatsen for å sikre tekstilarbeidere i lavkostland anstendige og trygge arbeidsvilkår. Det vil styrke arbeidet for å fremme levelønn til fattige arbeidere i sør i en rekke bransjer; elektronikk, tekstiler, mat for eksportmarkeder, mm. Dette vil gi mindre barnarbeid, bedre handelsbetingelser og bedre vekstevne for en rekke fattige land. Framtiden i våre hender vil også kunne fremme miljø og klimavennlig forbruk ved å gi flere og mer relevante handlingsalternativer for flere lokalsamfunn og bedrifter.

Begrunnelse for våre tre endringsforslag

1. Hvorfor omsetningstaket må heves

Innføring av et omsetningstak på kr 300 millioner gjør det til usannsynlig at det kan etableres et landsomfattende større lotteri – som eksempelvis Postkodelotteriet. Et slikt lotteri skal konkurrere med Nabolaget som etableres av Norsk Tipping (for andre organisasjoner). Norsk Tipping har en omsetning på over 21 milliarder kroner. Nabolaget har intet omsetningstak å forholde seg til. Et tak på kr 300 millioner ville utgjøre 1.4 % av Norsk Tippings årsumsetning.

Den foreslåtte omsetningsgrensen vil få betydelige negative konsekvenser for ideell sektor i Norge, i og med at en beløpsgrense innebærer at det dermed settes et tak på hvor mye penger som kan genereres til ideell sektor. Vi mener derfor taket bør heves til 1,5 milliarder slik at aktørene gis mulighet til en langsiktig planlegging og et ambisjonsnivå som gjør at det blir attraktivt å etablere seg i Norge.

De 11 organisasjonene som har støttet opprettelsen av dette lotteriet i Norge representerer et stort frivillig engasjement med en særdeles sterk folkelig forankring og støtte. Erfaringene fra andre land hvor Postkodelotteriet er etablert tilsier at Norsk Tipping vil vokse ved Postkodelotteriets etablering i Norge, slik vil også annen frivillighet, utenom Postkodelotteriets organisasjoner, blir styrket ved lotteriets etablering i Norge. Dette betyr økt tilgang på frie midler for veldig mange organisasjoner, og vil være av særdeles stor betydning for frivilligheten.

Vi mener også at frykten for at et høyere omsetningstak skal true enerettsmodellen er overdrevet. I EU tok Europakommisjonen i oktober 2014 ut stevning mot Sverige for brudd på det EU-rettslige konsistensvilkåret hva gjelder den svenske enerettsmodellen. I Sverige omsetter det svenske Postkodlotteriet for ca tre milliarder i året, altså ca ti ganger mer enn Kulturdepartementets foreslåtte omsetningstak på 300 millioner. Til tross for dette, og til tross for at det foreligger et søksmål, er de vide rammene for det svenske Postkodlotteriet *ikke* en del av det faktum som Kommisjonen har funnet relevant for sine to saksanlegg.

Vi mener den norske enerettsmodellen kan opprettholdes – selv med vesentlig høyere tak og færre begrensninger. ESA har skriftlig gitt uttrykk for at de ikke blander seg inn i spørsmål som angår omsetningstak og øvrige begrensninger. For en nærmere utdyping av dette viser vi til høringsuttalelsen fra SOS-barnebyer.

2. Hvorfor erstatte kravet om tak på markedsføringskostnad med krav til at alt overskudd skal gå til ideelle formål.

I forslaget settes det et tak på markedsføringskostnader på 15 prosent av omsetningstaket. Å starte og drive lotterier er både komplisert og innledningsvis meget kapitalkrevende. I en oppstartfase kreves imidlertid, som i mange andre virksomheter, mer omfattende innsatser. Et tak på markedsføringskostnader begrenser dermed mulighetene til å skape et langsiktig, bærekraftig overskudd.

De 11 organisasjonene støtter Postkodeforeningens forslag om at regjeringen i stedet stiller krav til at hele overskuddet fra lotteriet skal gå til ideell sektor, og samtidig innføre en nedre grense der på lang sikt minst 18-20 prosent av omsetningen må gå til ideell sektor. Postkodlotteriet i Sverige har siden 2005, ved hjelp av effektiv drift, lyktes med å øke utbetalingen fra 20 prosent til over 30 prosent av omsetningen takket være den innledende satsningen på å raskt få opp omsetning til nivåer der man oppnår stordriftsfordeler. Til sammenligning kan det nevnes at Norsk Tipping oppnådde knappe 18 prosent i 2013.

3. Fjern forslaget om å utelukke visse formål, dvs hele §7.1

Vi finner det svært uheldig at det i forskriften stilles detaljerte krav til hvilke frivillige organisasjoner som kan støttes, jfr §7,1: «Organisasjonen må ha internasjonal aktivitet som utgjør minst 50 % av organisasjonens samlede regnskapsførte driftskostnader. I

tillegg må organisasjonene ha minst kr 20 mill. årlig i regnskapsførte driftskostnader for sin internasjonale aktivitet».

Denne ordlyden vil i praksis kunne utestenge viktige formål, formål som i seg selv vil være av humanitær art, og som vil være viktige for å skape interesse og engasjement for de sakene som lotteriet skal tilgodese. Kravene vil også kreve at det må gjøres beregninger av hva som er nasjonal og hva som er «internasjonal aktivitet». For organisasjoner med et globalt formål, men med mål om å påvirke både norske forbrukere, bedrifter og myndigheter, samt internasjonale bedrifter og organisasjoner, er det lite hensiktsmessig å etablere et slikt skille som det foreslås i forskriften. Det er også prinsipielt underlig at en borgerlig norsk regjering ønsker å definere så trange rammer for hvilke formål som kan støttes, når det stilles klare krav om at det skal være seriøse lotterikonsepter drevet av troverdige og profesjonelle aktører. Etter vårt syn må myndighetene ha tillitt til at disse aktørene selv vil gjøre gode vurderinger av hvilke organisasjoner som kan støttes. Postkodelotteriet i andre land har mange års erfaring med å fordele midler til en stor bredde av organisasjoner, og på en måte som har skapt engasjement og oppslutning om lotteriets formål. Vi mener derfor det må være opp til lotteriet selv å vurdere dette så lenge det generelle vilkåret om at «tillatelse kan kun gis til sentralledd eller enkeltstående organisasjoner» er oppfylt.

Oppsummering

Framtiden i våre hendes viktigste innspill til forslaget til ny forskrift er at:

- 1) Omsetningstaket heves vesentlig, fra 300 millioner og opp til 1,5 milliarder.
- 2) Kravet om maksimumstak på markedsføring av lotteriet fjernes og erstattes med et krav om at hele oevrskuddet fra lotteriet går til ideelle formål.
- 3) Utelukkelse av visse formål, dvs §7.1 fjernes fra forskriften.

Med vennlig hilsen

Arild Hermstad
Leder Framtiden i våre hender